

SELETUSKIRI

regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Regionaal- ja põllumajandusministri 21. veebruari 2025. a määruse nr 15 „Perioodi 2021 – 2027 kalapüügi investeeringutoetus“ muutmine“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse kalandusturu korraldamise seaduse § 42 lõike 1 ja § 52 lõike 3 alusel.

Määruse eelnõuga muudetakse regionaal- ja põllumajandusministri 21. veebruari 2025. a määrust nr 15 „Perioodi 2021 – 2027 kalapüügi investeeringutoetus“ (edaspidi *määrus nr 15*).

2021. aastal Vabariigi Valitsuse poolt heakskiidetud „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ (PöKa 2030),¹ seab kalandussektori eesmärkideks näiteks selle, et kalavarude keskkonnateadliku ja jätkusuutliku majandamise kaudu on kalavarud heas seisus, kalandussektor on jätkusuutlik ja konkurentsivõimeline ning kalandussektori toodang on kvaliteetne, kõrge lisandväärtuse ja suure ekspordipotentsiaaliga. Selleks, et nimetatud eesmärke saavutada on võimalik Eestil kasutada ka Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi (edaspidi *EMKVF*) 2021–2027 rahalisi vahendid, mis on kinnitatud EMKVF Eesti rakenduskavaga. Rakenduskava eesmärk on rakendada EMKVF raames meetmeid ja tegevusi, mis toetavad Eesti kalandussektori peamiste eesmärkide saavutamist Euroopa Liidu ühise kalanduspoliitika rakendamisel. Selleks on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium töötanud välja mitmeid perioodi 2021–2027 õigusakte, läbi mille nimetatud eesmärkide saavutamist toetada. Selleks, et EMKVF rakendamine oleks Eestis sujuvam planeeritakse määruse nr 15 muudatust, kus meetme määrusesse viiakse sisse võimalus kaluri kalapüügiloo alusel merel toimuva kalapüügi andmete elektrooniliseks esitamiseks vajalike seadmete soetamisel kasutada investeeringute elluviimiseks ühikuhinda.

Määruse eelnõuga vähendatakse toetuse taotlejatele kehtestatavaid kohustusi ning vähendatakse halduskoormust nii toetuste taotlemisel kui ka hilisemal projektide elluviimisel. Muudetakse määruse nr 15 § 2 lõikes 2 punktis 4 nimetatud seadmete, mis on vajalikud kaluri kalapüügiloo alusel merel toimuva kalapüügi andmete elektrooniliseks esitamiseks läbi PERK rakenduse taotlemise korda ja tingimusi. Muudatusega sätestatakse, et investeeringuid on võimalik ellu viia kasutades lihtsustatud kulumeetodit (ühikuhind). Muudatusega väheneb oluliselt toetuse taotleja halduskoormus ning toetuse taotlemine muutub palju kiiremaks ja lihtsamaks. Näiteks, toetuse taotlemise etapis ei ole vaja läbi viia ostumenetlust, toetuse taotleja saab endale valida just sellise seadme, mis on talle kõige sobivam. Projekti elluviimise etapis ei ole tarvis esitada mitte ühtegi kuludokumenti. Lihtsustatud kulumeetodi kasutamine meetme rakendamisel vähendab olulisel määral vahendusasutuse (PRIA) halduskoormust, sest enam ei ole vaja kontrollida ostumenetlusega kaasnevaid dokumente ega ka taotluse elluviimisega seotud kuludokumente.

Nutiseadmete ja tahvelarvutite lihtsustatud kulumeetodi väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060 artikkel 94 lõike 2 punktis a alapunktis i nimetatud statistilistel andmetel, muul objektiivsel teabel või eksperdi hinnangul põhinev meetodika. Andmete allikas oli Eesti suurimate nutiseadmete ja tahvelarvutitega kauplevate

1 PöKa 2030 www.agri.ee/poka-2030

ettevõtete e-kauplustes ja hinnavõrdlusportaalis www.hind.ee toodud hinnad. THI indeksi arvutamiseks on kasutatud Eesti Statistikaameti andmeid. Kogutud andmed võimaldasid koostada õiglasel ühikuhinnad, mis arvestasid turusituatsiooni nutiseadmete ja tahvelarvutite turul. Seadmetele kehtestatud minimaalsed tingimused tagavad, et ühikuhinna alusel soetatud seadmed on Eesti rannakaluritele sobivad ning võimaldavad töötada ekstreemsetes ilmastikutingimustes. Samuti tagavad seadmetele kehtestatud riist- ja tarkvaralised tingimused, et seadmed on kasutatavad pika perioodi jooksul ning võimaldavad seadmete sihipärasest kasutamist ka siis, kui Eesti riik peaks otsustama üle minna uuele kalapüügi elektroonsete andmete esitamise platvormile.

Kogutud andmete kasutamine lihtsustatud kulumeetodi arvutamiseks on aus ja õiglane ning võtab arvesse Eestis kasutatavate nutiseadmete ja tahvelarvutite variatiivsust ja kõigi potentsiaalsete taotlejate vajadusi olenevalt taotlejate püügipiirkondadest ja tingimustest.

Ühikuhinnad on kinnitatud EMKVF seirekomisjonis ning metoodika on lisatud „Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021-2027 Eesti rakenduskava“ muudatusse, mille kinnitas Vabariigi valitsus 5. juunil 2026 korraldusega nr 99. Euroopa komisjon kinnitas rakenduskava muudatused 2. septembri 2026 rakendusotsusega C(2026) 6186.

Määruse nr 15 muudatuse eelnõu puudutab ca 1400 kutselist rannakalurit, kes püüavad kala kaluri kalapüügiloa alusel. Muudatused lihtsustavad taotlejatele toetuse taotlemist ja hilisemat tegevuste elluviimist, samuti väheneb PRIA halduskoormus taotluste menetlemisel ja hilisemate kontrollitoimingute läbiviimisel.

Määruse eelnõu ja seletuskirja valmistas ette Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kalanduspoliitika osakonna kalandusturu valdkonna valdkonnajuht Eduard Koitmaa (tel 625 6233 eduard.koitmaa@agri.ee), kalandusturu valdkonna nõunik Margus Medell (tel 56 935 916 margus.medell@agri.ee) ja kalanduspoliitika osakonna nõunik Juhani Papp (tel 56 282 578 juhani.papp@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Karina Torop (tel 56 242 956 karina.torop@agri.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 56 853 519 laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Paragrahv 1 punktiga 1 muudetakse § 3 lõike 2 sõnastust. Muudatusega sätestatakse, et § 2 lõike 2 punktis 4 nimetatud seadmete ostmist (nutitelefonid ja tahvelarvutid) hüvitatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 53 lõikes 1 punktis b sätestatud ühikuhinna alusel. Varem hüvitati seadmete soetamist tegelikult tekkinud kulude alusel, mis eeldas erinevate dokumentide (hinnapakumused, arved, maksekorraldused jms) esitamist, määruse muudatusega selline vajadus kaob.

Paragrahv 1 punktiga 2 muudetakse § 3 lõike 5 sõnastust. Lõikest eemaldatakse viide § 2 lõikes 2 punktis 4 nimetatud tegevusele, sest määruse muudatusega toetatakse punktis nimetatud seadmete soetamist lihtsustatud kulumeetodi alusel ning toetuse määr on kirjeldatud määruse § 3 lõike 6 uues sõnastuses.

Paragrahv 1 punktiga 3 muudetakse § 3 punkti 6 sõnastust. Uue sõnastusega täpsustatakse, et ühikuhinna arvutamisel on juba arvesse võetud toetuse määr, mis on 85 protsenti. Toetuse saajale makstakse seadmete ostmisel välja määruuses toodud summa, mis on 416 eurot ühe nutitelefoni kohta ning 635 eurot ühe tahvelarvuti kohta. Ühikuhinnad kujunesid välja eelneva analüüsi käigus, milleks kasutati Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060 artikkel 94 lõike 2 punktis a alapunktis i nimetatud statistilistel andmetel, muul objektiivsel teabel või eksperdi hinnangul põhinev metoodikat. Nutitelefoni arvestuslik abikõlblik maksumus on 489,42 eurot ning tahvelarvuti arvestuslik abikõlblik maksumus on 747,32 eurot.

Paragrahv 1 punktiga 4 täiendatakse § 3 lõikega 6¹. Täiendusega sätestatakse tingimused ettevalmistavatele töödele, mis on taotluskirjelduste ettevalmistamine.

Paragrahv 1 punktiga 5 täpsustatakse § 4 lõike 3 sõnastust. Muudatusega sätestatakse, et toetust § 2 lõikes 2 punktis 4 nimetatud seadmete ostmiseks võivad kasutada ka need isikud kes on varemalt saanud sarnasetele seadmetele toetust regionaalministri 25. septembri 2023. a määruse nr 63 „kalapüügi andmete elektrooniliseks esitamiseks seadme ostmise toetus“ alusel. Esialgse keelu kehtetuks tunnistamine on põhjendatud, sest regionaalministri 25. septembri 2023. a määruse nr 63 „kalapüügi andmete elektrooniliseks esitamiseks seadme ostmise toetus“ ja käesoleva määruse muudatuse tingimused on väga erinevad. Näiteks, EMKF perioodil soetatud seadmed PERK süsteemi kaudu püükide deklareerimiseks on paljuse vananenud, samuti ei ole EMKF perioodil soetatud seadmete puhul nõutud tolmu ja niiskuskindluse (IP aste) taset. EMKF perioodil määrati toetus toetuse taotlejale antud püügilubade arvu alusel, EMKVF perioodil antakse seadmetele toetust taotlejale kuuluvate nõuetekohaste laevade alusel. EMKF perioodil oli maksimaalne toetus ühele seadme kohta maksimaalselt 300 eurot, olenemata sellest, kas soetatav seade oli nutitelefon või tahvelarvuti. Nõue suunas toetuse taotlejaid soetama endale nutitelefone, kuigi tahvelarvuti on püükide deklareerimiseks märkimisväärselt mugavam ja otstarbekam. Käesoleva muudatusega kehtestatakse eraldi ühikuhind ka tahvelarvutitele, seega on hea põhjus eeldada, et paljud seni nutitelefoni kasutanud kalapüügiloa omanikud soovivad senised nutitelefone välja vahetada tahvelarvutite vastu.

Paragrahv 1 punktidega 6 ja 7 muudetakse § 4 lõike 4 sõnastust ja lisatakse § 4 lõike 4¹. Muudatusega sätestatakse tehnilised tingimused § 2 lõikes 2 punktis 4 nimetatud seadmetele. Seadmetele kehtestatud minimaalsed tingimused tagavad, et ühikuhinna alusel soetatud seadmed on Eesti rannakaluritele sobivad ning võimaldavad töötada ekstreemsetes ilmastikutingimustes. Samuti tagavad seadmetele kehtestatud riist- ja tarkvaralised tingimused, et seadmed on kasutatavad pika perioodi jooksul ning võimaldavad seadmete sihipärasest kasutamist ka siis, kui Eesti riik peaks otsustama üle minna uuele kalapüügi elektroonsete andmete esitamise platvormile.

Paragrahv 1 punktiga 8 täiendatakse § 5 punktiga 4¹. Muudatusega sätestatakse, et sülearvutite ostmise kulu on abikõlbmatu. Vabariigi Valitsuse määrus nr 92 (vastu võetud 5.oktoober 2023) „Kutselise kalapüügi seotud andmete esitamise kord“ sätestab tingimused kalapüügiandmete esitamiseks PERK kliendirakenduse vahendusel. Üldreeglina tuleb kalapüügiandmed esitada elektrooniliselt vahetult peale püügivahendi nõudmist või siis koheselt lossimiskohta saabumisel. Eestis kasutatavad rannapüügilaevad on väga sageli avatud ning alusel puudub ka reeglina elektriseadmete laadimise võimalus. Kuna sülearvutid ei ole üldreeglina ilmastikukindlad, on sellise seadme kasutamine laeval väga tülikas ja suhteliselt ebatõenäoline. Lisaks sellele on sülearvutite ostmisel suurem risk, et soetatud seadet ei kasutata sihtotstarbeliselt.

Paragrahv 1 punktiga 9 täiendatakse § 6 lõiget 1. Muudatusega täpsustatakse, et § 4 lõikes 4 ja 4¹ nimetatud seadmete ostmise korral ei ole vaja korraldada ostumenetlust, sest nutitelefone ja tahvelarvutite ostmist hüvitatakse ühikuhinna alusel.

Paragrahv 1 punktiga 10 täpsustatakse § 12 lõike 3 punkti 3. Täpsustatakse, et tegevuste elluviimisel ei pea esitama mingeid kuludokumente, sest seadmete ostmist hüvitatakse ühikuhinna alusel.

Paragrahv 1 punktiga 11 täiendatakse § 13 lõikega 1². Sätestatakse, et kui ostetakse § 3 lõikes 6 punktides 1 ja 2 nimetatud seadmeid, esitab toetuse saaja elektrooniliselt PRIA e-teenuste keskkonna kaudu PRIA-le soetatud seadmest foto, millel on näha kuvatõmmis soetatud seadme tootja poolt seadmele antud 15-kohalisest unikaalsest identifitseerimiskoodist (IMEI kood).

International Mobile Equipment Identity). Koos väljamakse taotlusega esitab toetuse saaja soetatud seadme unikaalse IMEI koodi, samuti esitatakse füüsiline tõend (foto seadme ekraanitõmmisest) millest nähtub, et esitatud unikaalne IMEI kood on seotud soetatud seadmega. Vahendusasutus teostab enne toetuse väljamaksmist seadme nõetele vastavuse kontrolli. Kontrollitakse, kas soetatud seade vastab meetme määruks kehtestatud minimaalsetele nõuetele. Kontrolli teostamiseks kasutatakse spetsiaalseid veebirakendusi, näiteks <https://www.imei.info/>. Esitatud foto on ka ainus kuludokument mis esitatakse PRIA-le.

Paragrahviga 2 sätestatakse, et määruse muudatus jõustub 2. veebruaril 2027. Määruse muudatuste hilisem jõustamine annab PRIA-le piisavalt aega teha muudatused oma tarkvarasüsteemides, sest toetuse taotlemisel ja hilisemal menetlemisel minnakse üle ühikuhinnale.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1139 millega luuakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond ja muudetakse määrust (EL) 2017/1004.

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamisel on positiivne mõju majandusele, keskkonnale ning selle kaudu ka maa- ja rannapiirkondade arengule. Hea õigusloome ja normitehnika eeskirja § 46 „Mõjude määratlemise kontrollküsimustiku“ tähenduses ei esine mõjusid riigi julgeolekule ja välissuhetele ega riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Muudatuse eelnõu puudutab ca 1400 kutselist rannakalurit, kes püüavad kala kaluri kalapüügiloa alusel ning PRIA-t.

Eelnõu omab positiivset mõju maapiirkondade konkurentsivõimele, sest sihtrühma ettevõtjad paiknevad olulises osas maapiirkondades, samuti tegutseb oluline osa sihtrühmast väljapool Harjumaad, mis võimendab maapiirkondade regionaalset mõju veelgi.

Muudetakse määruse nr 15 § 2 lõikes 2 punktis 4 nimetatud seadmete mis on vajalikud kaluri kalapüügiloa alusel merel toimuva kalapüügi andmete elektrooniliseks esitamiseks läbi PERK rakenduse taotlemise korda ja tingimusi. Muudatusega sätestatakse, et investeringuid on võimalik ellu viia kasutades lihtsustatud kulumeetodit (ühikuhind).

Eelnõul puudub mõju riigikaitsele ja välissuhetele, siseturvalisusele, kohaliku omavalitsuse korraldusele, elukeskkonnale ja infoühiskonnale, haridusele, kultuurile ja spordile. Eelnimetatud mõju ulatus, sagedus ja ebasoovitava mõju avaldumise risk on väike.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõuga tehtavad muudatused puudutavad varem väljatöötatud toetusmeetmeid, seega ei kaasne sellega menetlusprotsessi, tööjõudu ega IT-arendustegevusi puudutavaid lisakulusid.

Meetmeid rahastatakse rakenduskavas kirjeldatud tavapärase korra alusel, mil meetme eelarvest 70% kaetakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondist ning 30% Eesti Vabariigi

eelarvest. Rakendamisega seotud kulud planeeritakse tavapäraselt Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi eelarve biomajanduse programmis.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2. veebruaril 2027.

7. Eelnõu koostööstamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse koostööstamiseks Rahandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Kliimaministeeriumile õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Eelnõu saadetakse arvamuse saamiseks PRIA-le ja konsulteerimiseks kalanduse kohalikele tegevusrühmadele.

(allkirjastatud digitaalselt)

Triin Kõrgmaa

Kantsler